

Згідно із записами журналів реєстрації хворих тварин, можна прослідкувати виражену сезонність цього захворювання. Так найбільше тварин захворіло у період весни-літа та літа-осені. Серед сприйнятливого поголів'я хворобі вдається значно поширюватися через ряд причин, серед яких можна виокремити високу щільність тварин на одиницю площі міста, невелику кількість спеціальних майданчиків для вигулу собак, через що у таких місцях спостерігається одночасне скупчення собак, яке і сприяє швидкому розповсюдженню хвороби.

Завдяки проведеним плановим щепленням тварин проти парвовірозу, вдалося досягти зниження рівня захворюваності серед сприйнятливого поголів'я.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Головко А.М. Застосування ентеросорбентів у схемах комплексної терапії собак хворих на гастроентерити/ Головко А.М., Ушкалов В.О., Романко М.С. // Зб. матер. III міжнародної науково-практ. конф. "Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин". К., 1998. С. 15–18.

Довідник лікаря ветеринарної медицини / [Вербицький П.І., Достоевський П.П., Бусол В.О. та ін.]; за ред. П.І. Вербицького, П.П. Достоевського. К.: Урожай, 2004. 1280 с.

Парвовирусный энтерит / А.Д. Белов, Е.П. Данилов, И.И. Докур [и др.] URL: <http://zoosite.ru/veterinary/>.

Терапия при парвовирусном энтерите у собак / А.А. Кузьмин. URL: <http://www.veterinary.ru/>

УДК:619:616.981.48:636.2.053

ШУЛЬГА П.Г., ЯРЧУК Б.М., БІЛИК С.А., ТИРСІН Р.В., ДОВГАЛЬ О.В.

кандидати вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕПІЗООТОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ТА ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ПРИ КОЛІБАКТЕРІОЗІ ТЕЛЯТ

Завдання, що поставлені на сьогоднішній день перед службою ветеринарної медицини направлені на збільшення виробництва м'яса, молока та іншої продукції та сировини тваринного походження, а також забезпечення стійкого благополуччя епізоотичної ситуації щодо інфекційних хвороб та охорона здоров'я тварин людей від зоонозів [4,5,6, 9].

Ключові слова: епізоотична ситуація, протиепізоотичні заходи, гострі кишкові інфекції, колібактеріоз, ешерихіоз.

Колібактеріоз (*Colibacteriosis*; колідіарея, колісепсис, ешерихіоз) – це інфекційна хвороба молодняку сільськогосподарських тварин з гострим перебігом в основному перших днів життя. Хвороба характеризується масовістю захворювання і високою смертністю молодняку. Клінічно проявляється профузним поносом, ентеротоксемією, сепсісом, швидким зневодненням і занепадом сил і високою смертністю [1-9].

Відсутність тапорушення системи загально-профілактичних та протиепізоотичних заходів на МТФ фермах СПОП “Відродження”, СТОВ «Іскрене» Шполянського району призводить до виникнення гострих шлункових захворювань, в етіології яких провідну роль відіграють *E. coli*.

Господарства СПОП “Відродження”, СТОВ «Іскрене» Шполянського району Черкаської області є неблагополучним по ешерихіозам з 2014 року. Причинами виникнення хвороби, були порушення умов годівлі, утримання новонароджених телят, нетелів, тільних корів. Джерелом збудника інфекції були хворі та перехворілі колібактеріозом тварини, а також матері-носії патогенних типів ешерихій.

Зараження тварин відбувалося через корм, воду, молозиво, руки, спецодяг обслуговуючого персоналу та предмети забруднені фекаліями.

Для підтвердження діагнозу в Черкаську державну лабораторію ветеринарної медицини були направлені: патологічний матеріал від загиблих телят, проби крові від тільних корів і нетелів, зразки кормів, які були наявні в господарстві, де був підтверджений діагноз – колібактеріоз телят (експертиза № 235 від 20 січня 2018 року).

Хвороба частіше проявляється в стійловий період, що обумовлено скупченістю тварин під час масових розтелів і значною інфікованістю приміщень та порушеннях зоотехнічних і ветеринарно-санітарно норм утримання і годівлі тварин.

Так в 2017 році із 180 сприйнятливих телят захворіло 49, загинуло – 16 тварин. У 2018 році із 178 сприйнятливих захворіло 52 телят, що становить 7,92 %, загинуло – 11 або 50,0 %. В подальшому періоді у 2019 році спостерігається тенденція до зниження кількості хворих до 41 голови, та зменшення загибелі до 10 телят.

Вдалося встановити, що раціон сухостійних корів і нетелів не повністю забезпечує потребу тварин у поживних речовинах, а за відсутності цеху сухоостою корови і нетелі в останні місяці тільності отримували раціон годівлі, що і дійні корови.

Було виявлено при дослідженні сироватки крові у корів, нетелів зменшення кількості каротину (0,483 в мг/100 мл при нормі 0,5 – 2 мг/100мл). Також у сироватці крові було встановлено зменшення рівня загального білка до 6,9 г/100 мл, при нормі 7,0 – 9 г/100 мл та зниження рівня каротину до 0,486

мг/100 мл при нормі 0,5 мг/100 мл. Співвідношення Са : Р становить 2,2 : 1, при нормі 1,5 – 2 : 1.

Колібактеріозу притаманна сезонність, найбільшу кількість хворих та загиблих тварин за період з 2017 року по 2019 рік припадає на грудень, січень, лютий, березень, квітень. В місяці літнього та осіннього періоду хворих тварин не виявляли.

В період неблагополуччя із 540 голів сприйнятливих телят захворіло 192 тварини, а загинуло 37 голів. Лікування хворих телят було направлено на зменшення умовно патогенної мікрофлори в шлунково-кишковому тракті, нормалізацію процесів харчо-травлення, водно-сольового обміну, попередження інтоксикації та стимулювання захисних сил організму.

Вакцинували корів полівалентною гідроокис алюмінієвої формол-тіомерсалою вакциною проти колібактеріозу (ешерихіозу) телят і ягнят. Вакцину вводили тільки коровам і нетелям за 1,5-2 місяці до розтелу у дозах 10-15 мл перший раз і 15-20 мл другий раз з інтервалом 10-14 днів. Імунітет наставав через 18-20 діб і зберігався протягом 5-6 місяців. Вакцинація корів забезпечує колостральний імунітет новонародженим. Для профілактики колібактеріозу телят використовували коліпротектан ВІЕВ шляхом пероральної імунізації новонароджених. Препарат застосовували в дозі 10-15 мл за 30 хв до випоювання молозива, але не пізніше 30 хв після народження теляти, а потім по 10 мл з молозивом протягом двох днів.

Профілактичну, поточну, вимушену дезінфекцію в тваринницьких приміщеннях проводили 2 рази на тиждень 2%-ним розчином каустичної соди, 4% розчин феноляту натріюлужний (ФНЛ), віроцидом та іншими.

Гентаміцин, (егоцин та енроксил) застосовували із розрахунку 1,5 – 2 мг/кг ваги 2 рази в день. Хворим назначали 12-ти годинну голодну дієту на протязі якої замість молозива випоювали фізіологічний розчин кухонної солі або відвар із трав (полин, ромашка, деревій). Для зменшення дегідратації тканин організму внутрішньовенно, або внутрішньо-черевно вводили розчин по Шарабріну. Внаслідок своєчасної і якісної роботи в 2018 році серед 10 хворих телят (дослідна група) не відмічено жодного випадку загибелі телят.

В результаті проведених оздоровчих заходів у СПОП “Відродження”, СТОВ «Іскрене» Шполянського району Черкаської області вдалося знизити рівень захворюваності телят на колібактеріоз та зменшення їх загибелі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бобруйко С. Егоцин та енроксил у комплексі заходів проти хвороб, зумовлених патогенними *Escherichiacoli* С. Бобруйко // Вет. медицина України. 1999. № 3. 35 с.
2. Василюв А.П. Колибактеріоз. Характеристика и особенности заболевания / А.П. Василюв // Здоров'ятварин і ліки. 2011. №10. С. 24–25.

3. Головка А.Н. Вакцинопрофілактика колибактеріозу телят і її економічна ефективність / А.Н. Головка // *Вет. Медицина України*, Х.: 2000. 207 с.
4. Головка А. Ешерихіоз (колибактеріоз) тварин / А. Головка, В. Ушкалов // *Вет. Медицина України*. 2004. №2. С. 6–9.
5. Довідник лікаря ветеринарної медицини / П.І. Вербицький, П.П. Достоевський, В.О. Бусол та ін.]. К. : Урожай, 2004. С. 76–79.
6. Зароза В.Г. Колибактериоз новорожденных телят / В.Г. Зароза, Г.А. Бурова, В.Г. Буков // *Ветеринария с/х животных*. 2008. №4. С. 10–17.
7. Лечение и профилактика при колибактериозе / [С.Ш. Абдулмагомедов, А.А. Рашилов, А.Д. Алиев, К.А. Карпущенко] // *Ветеринарная патология*. 2009. №2. С. 49–50.
8. Потоцький М.К. Ешерихіози / М.К. Потоцький // *Вет. медицина України*. 2010. №9. С. 23–25.
9. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин / В.П. Литвин, Л.В. Олійник, Л.Є. Корнієнко та ін.; За ред. В.П. Литвина, Л.Є. Корнієнка. Біла Церква, 2002. 368 с.

УДК 619:616.981.25:636.2.053

ТИРСІН Р.В., ЯРЧУК Б.М., ДОВГАЛЬ О.В., БЛИК С.А., ШУЛЬГА П.Г.,

кандидати вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

КЛІНІКО-ЕПІЗООТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИПЛОКОКОЗУ ТЕЛЯТ

Вагомим чинником розвитку диплококозу телят є ослаблення загальної й специфічної резистентності організму молодняка, що мають місце на фоні порушення умов годівлі й утримання як телят так і глибоко тільних корів. Ензоотичні спалахи диплококозу телят здебільшого мають місце у зимово-весняний проміжок часу. Для диплококозу телят притаманний гострий перебіг хвороби, для якого характерними є токсико-септичні процеси, зокрема гіпертермія, загальна слабкість організму тварини, гіперемія слизових оболонок. Згодом у хворих телят з'являються симптоми ураження легень, суглобів, травної системи, іноді для диплококозу притаманний розвиток проносу. Хворі на диплококом телята гинуть упродовж кількох діб за ознак набряку легенів.

Ключові слова: диплококоз, телята, інфекція, септицемія, пневмонія, артрити.

Хвороби молодняка великої рогатої худоби інфекційної природи посідають одне із провідних місць у структурі патології даного виду тварин. Левова частка хвороб телят раннього віку припадає на шлунково-кишкові захворювання, які супроводжуються розладами травлення [1].

Згідно з науковими даними диплококова інфекція телят є досить поширеною інфекційною патологією. Поряд з іншими хворобами органів травлення диплококова інфекція телят спричинює значні економічні збитки у господарствах, що займаються вирощування великої рогатої худоби [4].